

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра сфери обслуговування, технологій та охорони праці

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. зав кафедри

 Галина ГАВРИЩАК

29 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА ОХОРОНА
ПРАЦІ

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>016 Спеціальна освіта</u> (код і найменування спеціальності)
Освітньо-професійна програма	<u>ЛОГОПЕДІЯ</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>українська</u>

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності, цивільний захист і охорона праці» для студентів освітньо-професійної програми «Логопедія» спеціальності 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Розробник:

Віктор СОПІГА – кандидат педагогічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри сфери обслуговування, технологій та охорони праці

Протокол №1 від 29 серпня 2024 року

В.о. зав. кафедри сфери обслуговування,
технологій та охорони праці

(підпис) Галина ГАВРИЩАК

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітньо-професійна програма	<u>Логопедія</u>
2	Спеціальність	<u>Спеціальна освіта</u>
3	Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
4	Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	1
8	Семестр	1
9	Кількість змістових модулів	1
10	Форма підсумкового контролю	Залік
11	ІНДЗ	–
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	3 кредитів
12	Загальна кількість годин	90
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 30, заочна форма – 8
14	Лекції (год.)	Денна форма – 14, заочна форма – 4
15	Лабораторні заняття (год.)	Денна форма – 16, заочна форма – 8
16	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 60, заочна форма – 82

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3% до 66,7%

для заочної форми навчання – 13,3 % до 86,7 %

2. Мета навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення з правовими та нормативними документами з безпеки праці; організаційною роботою по управлінню безпекою праці; порядком розслідування, обліком та аналізом травматизму; організації безпечної праці в навчальних кабінетах та лабораторіях; захистом від дії електричного струму; безпекою праці при організації та проведенні позакласних та позашкільних заходів; процесами горіння та вибухонебезпечними властивостями речовин; системами попередження пожеж та вибухів; організацією рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціально-політичного, воєнного характерів

3.1. Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
СК 7	Здатність дотримуватися вимог до організації навчального та корекційно-розвивального освітнього середовища

3.2. Формування програмних результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні результати
РН 15	Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.
РН 16	Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Основні поняття з охорони праці.

Несприятливі виробничі чинники, виробничі травми та професійні захворювання, інструктажі з питань охорони праці, відомості про забезпечення ефективності навчання з питань охорони праці, основні заходи по запобіганню травматизму та професійних захворювань.

Тема 2. Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах.

Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, особливості розслідування нещасних випадків, що призвели до погіршення стану здоров'я (втрати працездатності) не менше ніж на один день згідно з медичним висновком, оформлення актів за формою Н-Н. Організація навчального та корекційного-розвивального середовища у закладах освіти.

Тема 3. Електробезпека.

Основні поняття про електробезпеку, дію електричного струму на організм людини (електротравма, електроудар), фактори що впливають на наслідки ураження людини електричним струмом, класифікацію приміщень за рівнем електробезпеки, заходи і засоби електробезпеки, надання долікарської допомоги при ураженні електричним струмом.

Тема 4. Пожежна безпека.

Основні поняття та значення пожежної безпеки, горіння, його характеристика та різновиди, класи пожеж, небезпечні та шкідливі фактори пожежі, пожежна профілактика та пожежна безпека, засоби гасіння пожеж.

Тема 5. Шкідливі речовини, шум вібрація та їх класифікація залежно від дії на організм людини.

Загальні поняття про шкідливі речовини, пилове забруднення повітря робочої зони, методи боротьби із шкідливими речовинами, ступінь отруєння людини шкідливими речовинами, іонізуюче випромінювання і його дія на організм людини, захист від іонізуючого випромінювання, шум, вібрація.

Тема 6. Повітря робочої зони.

Мікроклімат і метеорологічні умови, вплив параметрів мікроклімату на організм людини, гігієнічне нормування параметрів повітря робочої зони, визначення параметрів мікроклімату, призначення та класифікація систем вентиляції, кондиціонування повітря робочої зони, оптимальні норми температури, відносної вологості та швидкості руху повітря в робочій зоні виробничих приміщень.

Тема 7. Організація Цивільного захисту України.

Надзвичайні ситуації. Система організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів центральних і місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Тема 8. Захист населення і територій під час надзвичайних ситуацій.

Організація рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій. Порядок прийняття рішення на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій. Перелік та порядок ведення основної документації для організації та функціонування системи цивільного захисту.

4.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	лабораторні заняття	самостійна робота		лекції	лабораторні заняття	самостійна робота
Тема 1. Основні поняття з охорони праці	15	2	2	11	15	1	1	13
Тема 2. Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах	15	2	2	11	15	1	1	13
Тема 3. Електробезпека	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 4. Пожежна безпека	10	2	2	6	10	1	1	8
Тема 5. Шкідливі речовини, шум вібрація та їх класифікація залежно від дії на організм людини	10	2	2	6	10	-	1	9
Тема 6. Повітря робочої зони	10	2	2	6	10	-	1	9
Тема 7. Організація Цивільного захисту України	10	1	2	7	10	-	1	9
Тема 8. Захист населення і територій під час надзвичайних ситуацій	10	1	2	7	10	-	1	9
Всього годин	90	14	16	60	90	4	8	78

4.3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основні поняття з охорони праці.	2	1
2	Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах	2	1
3	Електробезпека	2	1
4	Пожежна безпека.	2	1
5	Шкідливі речовини, шум вібрація та їх класифікація залежно від дії на організм людини.	2	-
6	Повітря робочої зони	2	-

7	Організація Цивільного захисту України	2	-
	Всього годин	14	-

4.4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час організації навчального та корекційного-розвивального середовища у закладах освіти	2	1
2	Вивчення будови, призначення і використання вогнегасників	2	1
3	Мікроклімат робочої зони та оздоровлення повітряного середовища	2	1
4	Дослідження функціональних змін різних систем організму в процесі праці	2	1
5	Небезпеки природного, техногенного походження та безпека в умовах надзвичайних ситуацій	2	1
6	Захисні споруди сил цивільного захисту та вимоги до них	2	1
7	Вивчення, вибір та розрахунок потреби засобів індивідуального захисту	2	1
8	Вивчення особливостей різних небезпек та методів визначення ризику небезпеки	2	1
	Всього годин	16	8

4.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Загальні поняття з охорони праці.	11	13
2	Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час організації навчального та корекційного-розвивального середовища у закладах освіти.	11	13
3	Електробезпека	6	8
4	Пожежна безпека	6	8
5	Шкідливі речовини, шум вібрація та їх класифікація залежно від дії на організм людини.	6	9
6	Повітря робочої зони	6	9
7	Організація цивільного захисту України	7	9
8	Захист населення і територій під час надзвичайних ситуацій.	7	9
	Всього годин	60	78

4.6. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Проектування та виготовлення технічної моделі, технічного пристрою або іншого виробу з технічної творчості. Орієнтовний перелік виробів:

1. Науково-технічний прогрес і безпека праці.
2. Удосконалення умов праці на підприємстві.
3. Соціально-економічна оцінка умов праці.
4. Управління охороною праці на підприємстві.
5. Економічні методи управління умовами і охороною праці.
6. Травматизм і захворювання на виробництві.
7. Страхування виробничих ризиків.
8. Планування поліпшення умов праці на основі колективного договору.
9. Контроль за охороною праці на підприємстві.
10. Сучасна економіка умов і охорони праці.
11. Вдосконалення механізму витрат, пов'язаних з поліпшенням умов праці.
12. Економічне стимулювання підприємств, направлене на поліпшення умов праці.
13. Економічна відповідальність підприємств за порушення нормативних актів про охорону праці.
14. Світовий досвід управління умовами і охороною праці.
15. Фінансування заходів щодо поліпшення умов і охорони праці.
16. Вплив ринкових відносин в економіці на стимулювання поліпшення умов і охорони праці (досвід західних країн).
17. Форми і методи регуляції відповідальності підприємств за порушення законодавчих і нормативних актів по охороні праці.
18. Методи оцінки стану умов праці.
19. Стимулювання природоохоронної діяльності підприємств.
20. Оцінка соціальної і соціально-економічної ефективності заходів щодо поліпшення умов і охорони праці.

5. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- виконання та захист лабораторно-практичних робіт;
- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- презентації результатів виконаних індивідуальних завдань.

6. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі форми контролю: поточний контроль здійснюється методами усного, письмового, тестового оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на практичних заняттях та виконання ними завдань самостійної роботи.

7. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Критерії та порядок оцінювання на практичних заняттях: за роботу на практичному занятті студент може отримати максимум **10 балів**.

10 балів: студент демонструє високий рівень розвитку мислення, вміє аналізувати і синтезувати знання по окремих темах лабораторних робіт, дає точні формулювання грамотною мовою, вільно користується понятійним апаратом, документацію розробляє точно, вірно з дотриманням усіх норм діючих нормативних актів з охорони праці та цивільного захисту.

9 балів: студент демонструє високий рівень розвитку аналітичного мислення, вміє аналізувати і синтезувати знання по окремих темах практичних робіт, дає точні формулювання грамотною мовою, правильно користується понятійним апаратом.

8 балів: студент демонструє належний рівень виконання лабораторних та практичних завдань, володіє рівнем розвитку системного та аналітичного мислення, достатньому для здійснення навчальної діяльності в межах теми, що вивчається; проте не завжди може здійснити аналіз і синтез вимог з охорони праці та цивільного захисту.

7 балів: студент демонструє ґрунтовні знання матеріалу практичної роботи в повному обсязі, вільно оперує поняттями безпеки життєдіяльності в межах лабораторно-практичного заняття.

6 балів: студент демонструє повні, систематичні знань з практичного заняття, вміє передати свої креативні ідеї, однак при викладі матеріалу студент допускає несуттєві помилки.

5 балів: студент демонструє знання основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність у проблемних питаннях лабораторно-практичної роботи, допускає суттєві помилки в своїй навчально-організаційній діяльності, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

4 бали: студент демонструє знання основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність у проблемних питаннях лабораторно-практичної роботи, допускає суттєві помилки в своїй навчально-організаційній діяльності, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

3 бали: студент демонструє фрагментарні знання відповідної практичної роботи, що складає менше 50% необхідного обсягу, не знає основних понять та термінів з охорони праці та цивільного захисту.

2 бали: студент демонструє фрагментарні знання теми навчального заняття, які є частково правильними; завдання лабораторно-практичної роботи містять принципові помилки у їх виконанні.

1 бал: студент не володіє знаннями з практичного заняття; завдання лабораторно-практичної виконанні з принциповими помилками.

0 балів: студент не володіє знаннями з теми відповідного заняття, усі завдання виконані неправильно або відсутні взагалі.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання								Підсумкове оцінювання	Сума
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8		
10	10	10	10	10	10	10	10	20	100

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійний проектор – демонстрація презентацій.
2. Підручники й посібники, довідкова література, роздатковий матеріал – для вивчення матеріалу.

9. Рекомендована література

Основна

1. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями з природничих, соціально-гуманітарних наук та інформаційно-комунікаційних технологій / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний; Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. Київ : Каравела, 2019. 268 с.
2. Запорожець О. І., Протоєрейський О. С., Франчук Г.М. Основи охорони праці: підручник. Київ. Центр учбової літератури. 2009. 264 с.
3. Катренко Л. А., Кіт Ю. В., Пістун І. П. Охорона праці: курс лекцій. Практикум: навч. посіб. Суми. Університетська книга. 2009. 540 с.
4. Цивільний захист: підручник для студ. вищ. навч. закл. / О. І. Запорожець, В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.
5. Яремко З. М., Тимошук С. В., Третяк О.І. Охорона праці: навч. посібник. Львів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2010. 374 с.

Допоміжна

1. Анісімов М. В. Охорона праці. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. Кіровоград. Видавничий центр Кіровоградського техніко-кібернетичного коледжу. 2006. 116 с.
2. Березуцький В. В., Бондаренко Т. С., Валенко Г. Г. Основи охорони праці. Харків. Факт. 2005. 480 с.
3. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці: підручник. Львів: УАД. 2006. 336 с.
4. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. Основи охорони праці: підручник. 2-ге видання. Київ. Основа. 2006. 448 с.
5. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: навч. посіб. 4-те вид., допов. і перероб. Київ: Університет «Україна». 2009. 295 с.